

کنوانسیون بین‌المللی جستجو و نجات دریایی

International Convention on Maritime Search and Rescue (SAR, Hamburg, 1979)

کنوانسیون جستجو و نجات که در ۲۷ آوریل ۱۹۷۹ در کنفرانس هامبورگ تصویب و در ۲۲ ژوئن ۱۹۸۵ لازم‌الاجرا شد، با هدف تدوین سیستمی جهانی برای جستجو و نجات ایجاد شده است تا هماهنگی لازم توسط سازمان‌های نجات و همکاری لازم میان سازمان‌های نجات همسایه (در صورت نیاز) برای نجات افراد دچار اضطرار در دریا، بدون توجه به محل وقوع سانحه انجام شود.

با این که فرهنگ دریانوردی و معاهدات بین‌المللی (از قبیل کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان افراد در دریا (سولاس) ۱۹۷۴) بر لزوم شتافتن کشتی‌ها به یاری شناورهای دچار اضطرار تاکید دارند، اما تا پیش از تصویب کنوانسیون جستجو و نجات هیچ سیستم بین‌المللی عملیات جستجو و نجات را پوشش نمی‌داد. در برخی مناطق سازمان‌های منسجمی برای ارائه کمک‌های فوری و موثر وجود داشت و در برخی نواحی هیچ سازمانی از این دست مشاهده نمی‌شد.

ملزومات فنی

ملزومات فنی کنوانسیون جستجو و نجات در ضمیمه آن ذکر شده است که به پنج فصل تقسیم می‌شود. متعاهدین به کنوانسیون باید از اتخاذ ترتیبات لازم برای ارائه خدمات کافی جستجو و نجات در آب‌های ساحلی خود اطمینان حاصل نمایند. همچنین از متعاهدین دعوت می‌شود توافق‌های جستجو و نجات با کشورهای همسایه خود به منظور انجام مواردی از قبیل تعیین مناطق جستجو و نجات، مشارکت در استفاده از تسهیلات، تدوین فرایندهای مشترک، آموزش و بازدید منعقد نمایند. طبق مفاد این کنوانسیون، متعاهدین باید ترتیباتی را جهت تسهیل و تسریع ورود واحدهای نجات (پروازی و شناور) سایر متعاهدین به آب‌های سرزمینی خود اتخاذ نمایند.

این کنوانسیون همچنین به اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده‌سازی متعاهدین برای جستجو و نجات دریایی از قبیل ایجاد مراکز اصلی و فرعی هماهنگی نجات اشاره و چارچوبی از فرایندهای عملیاتی برای شرایط اضطرار و فوریت و در طول عملیات‌های جستجو و نجات، مانند تعیین هماهنگ‌کننده عملیات در صحنه و وظایف آن ارائه می‌کند. متعاهدین باید سیستم‌های گزارش‌دهی کشتی‌ها که به کمک آنها کشتی‌ها موقعیت خود را به یک مرکز رادیویی در ساحل اطلاع می‌دهند را برای خود ایجاد نمایند. این کار به کاهش فاصله زمانی میان قطع تماس با کشتی و آغاز عملیات جستجو منجر می‌شود و به انتخاب فوری شناورهای در آن نزدیکی به منظور کمک رسانی (خصوصاً در موارد پزشکی) به شناور مضطر کمک خواهد کرد. این کنوانسیون شامل ۸ ماده و یک ضمیمه در ۵ فصل می‌باشد که مهمترین آنها عبارتند از:

فصل سه: همکاری میان کشورها

طبق این فصل، متعاهدین باید سازمانهای جستجو و نجات خود را آماده و در صورت نیاز با کشورهای همسایه خود هماهنگ نمایند. در صورتی که به گونه‌ای دیگر میان کشورهای مربوطه توافق نشده باشد، متعاهدین باید طبق قوانین و مقررات ملی خود اجازه ورود فوری واحدهای نجات (پروازی و شناور) سایر متعاهدین به سرزمین و آب‌های سرزمینی خود، صرفاً برای مقاصد جستجو و نجات اتخاذ نمایند.

فصل چهار: فرایندهای عملیاتی

طبق این فصل، مراکز اصلی و فرعی هماهنگی نجات باید اطلاعات به‌روز درباره تسهیلات جستجو و نجات و ارتباطات در منطقه، و همچنین طرحهایی دقیق برای اجرای عملیات‌های جستجو و نجات در اختیار داشته باشند. متعاهدین باید به صورت انفرادی یا با همکاری یکدیگر قادر به دریافت پیام‌های اضطرار به صورت شبانه‌روزی باشند.

بر اساس بندهای ذیل از فصل دوم این کنوانسیون

۲-۱-۱ اعضا باید اطمینان حاصل نمایند که ترتیبات لازم جهت تامین خدمات جستجو و نجات به مقدار کافی برای افراد در حال اضطرار را در مناطق دریایی و سواحل خود به عمل آورده‌اند.

۲-۱-۱۰ کشورهای متعهد باید اطمینان حاصل نمایند به هر فرد مضطر در دریا کمک خواهند نمود. متعهدین این اقدام را بدون توجه به ملیت یا وضعیت فرد یا شرایطی که فرد در آن پیدا شده است، اتخاذ خواهند نمود.

۲-۲-۱ کشورهای متعهد مقرراتی را برای هماهنگی تسهیلات لازم جهت ایجاد خدمات جستجو و نجات در اطراف سواحل خود فراهم خواهند آورد.

۲-۲-۲ کشورهای متعهد مکانیزمی ملی را جهت هماهنگی کلی خدمات جستجو و نجات برقرار خواهند ساخت.

۲-۳-۱ به منظور تامین الزامات بندهای ۲-۲-۱ و ۲-۲-۲، کشورهای متعهد نسبت به ایجاد مراکز هماهنگی نجات جهت ارائه خدمات جستجو و نجات و همچنین ایجاد مراکز فرعی نجات در صورت نیاز اقدام خواهند نمود.

۲-۳-۳ هر مرکز هماهنگی نجات و مرکز فرعی نجات که مطابق بند ۲-۳-۱ ایجاد شده باشد، باید وسایل کافی جهت دریافت پیام اضطرار از طریق ایستگاه رادیویی یا شکل دیگر در اختیار داشته باشد. چنین مرکز و مرکز فرعی همچنین باید وسایل کافی برای ارتباط با واحدهای نجات خود و مراکز هماهنگی نجات یا مراکز فرعی نجات به طور لازم در نواحی مجاور در اختیار داشته باشد.